

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

природою не є владними органами, проте їм делеговане виконання окремих владних повноважень. Приватними особами називають інших обов'язкових учасників адміністративної процедури, тобто фізичну або юридичну особу. Остання група цієї класифікації – це особи, які сприяють розгляду справи [3, с. 38].

Правове положення суб'єктів адміністративної процедури регламентоване Розділом 2 Закону України «Про адміністративну процедуру». Норми цього розділу встановлюють склад суб'єктів адміністративної процедури та їхні процедурні права та обов'язки. Так, відповідно до положень глави 2 Закону України «Про адміністративну процедуру» можна дійти висновку, що законодавець провів поділ учасників адміністративної процедури використовуючи критерій юридичної заінтересованості у результатах розв'язання адміністративної справи. Виходячи з цього, суб'єктів адміністративних процедур можна поділити на такі групи: адміністративні органи, особи, які заінтересовані в результаті справи та особи, які не мають юридичної заінтересованості. Відповідно перша група визначена законодавцем, як «адміністративний орган», друга – «учасники адміністративного провадження», а третя – як «особи, які сприяють розгляду справи».

Список використаних джерел:

1. Картузова І. О., Осадчий А. Ю. Адміністративно-процедурне право : навч.-метод. посіб. Одеса : Юридична література, 2008. 288 с.
2. Ківалов С. В., Біла Л. Р. Адміністративне право України : навчально-методичний посібник. Вид. друге, перероб. і доп. Одеса : Юридична література, 2002. 312 с.
3. Адміністративна процедура та адміністративні послуги. Зарубіжний досвід і пропозиції для України. Київ : Факт, 2003. 496 с.

Ключові слова: адміністративна процедура, суб'єкт адміністративної процедури, адміністративний орган, учасники адміністративного провадження, особи, які сприяють розгляду справи.

Key words: administrative procedure, subject of administrative procedure, administrative department, participants in administrative proceedings, persons who contribute to the consideration of the case.

СІДОР МИХАЙЛО ІВАНОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри адміністративного і фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СВІТОВОГО ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

В Україні, як суверенній державі, вже сформована система органів, що здійснюють контроль у сфері публічної фінансової діяльності. При цьому, фінансовий моніторинг є досить молодим напрямом реалізації

контрольної функції держави в фінансовій сфері, що потребує подальшого удосконалення цієї діяльності. Раціональним шляхом у цьому питанні є залучення та врахування досвіду розвинених країн щодо формування системи фінансового моніторингу, організації її функціонування та застосування різноманітних інструментів у протидії легалізації тінювих доходів.

Загальноприйнятою тенденцією здійснення фінансового моніторингу є застосування дворівневої система протидії незаконному виведенню коштів, яка складається з національного та наднаціонального рівня [1, с. 292]. Національний рівень представлений системою суб'єктів фінансового моніторингу, що діють в межах відповідної країни. Наднаціональний рівень формується за рахунок створення міжнародних організацій в сфері фінансового моніторингу, основним завданням яких є створення механізму взаємодії між відповідними установами різних держав та розробкою уніфікованих методик здійснення фінансового моніторингу.

Структура та особливості функціонування національної складової визначаються особливостями розвитку конкретної країни та повноваженнями органів та установ, що залучені до здійснення фінансового моніторингу.

Сьогодні розроблена та застосовується значна кількість інструментів протидії легалізації (відмиванню) коштів, отриманих злочинним шляхом, тобто AML/CFT, їх можна поділити на дві великі групи – обмежуючі та контролюючі.

До країн з обмежувачими заходами можна віднести Польщу, Італію, Францію. В Польщі діє заборона на здійснення господарської діяльності фізичними особами, які раніше чинили дії спрямовані на приховування податкових зобов'язань або інші заходи щодо тінізації доходів в значних розмірах. Для юридичних осіб передбачена майнова відповідальність за протиправні дії фінансового характеру. З метою мінімізації незаконних фінансових потоків урядом Італії введено обмеження на розрахунки готівкою при здійсненні операцій фізичними та юридичними особами в великих розмірах [2, с. 27].

Окрім наведених заходів, також застосовуються інші інструменти протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, адже у більшості країн світу діє обов'язкове інформування відповідних державних органів про значні за розміром фінансові операції. В Німеччині всі фінансові та не фінансові організації зобов'язані повідомляти органи фінансового моніторингу про всі підозрілі операції фінансового характеру та декларувати розрахунки з нерезидентами. Для Японії також є характерним обов'язкове повідомлення відповідних органів фінансового моніторингу та контролю про крупні фінансові операції. Для Нідерландів є характерним посилення контролю за всіма потенційними джерелами виникнення корупції та особами раніше задіяними в тінювих операціях. Заборона обіймати державні посади порушниками законодавства [3, с. 177].

Інтеграційні процеси в світі та врахування масштабів негативного впливу тінювих доходів на економічний розвиток країн світу

в цілому призвів до усвідомлення необхідності створення поряд із національними організаціями моніторингу та контролю за тіньовими фінансовими потоками наднаціональних інституцій, діяльність яких спрямована на моніторинг та посилений контроль за фінансовими операціями країн-членів даних організацій.

Функціонування зазначених організацій сприяє поглибленню міжнародної співпраці між країнами-учасниками та полегшує процедури нагляду та контролю за рівнем фінансових потоків, шляхом формування більших можливостей доступу до інформації, сприятиме формуванню уніфікованих правил та рекомендацій для національних суб'єктів, які є обов'язковими для виконання всіма зацікавленими особами.

Зарубіжний досвід правового регулювання організації здійснення фінансового моніторингу свідчить про те, що найбільш високий рівень організації фінансового моніторингу та найжорсткіші умови покарання щодо порушення закону у сфері легалізації доходів притаманні США. До державних органів виконавчої влади, які контролюють діяльність фінансової сфери, в США відносяться Організація з боротьби з фінансовими злочинами, Податкове управління, Федеральна митна служба, Секретна служба Міністерства фінансів, Управління контролера грошового обігу адміністраційних банків Міністерства фінансів, Міністерство фінансів, Міністерство юстиції, Федеральне бюро розслідування [4, с. 70].

Одним з основних суб'єктів здійснення фінансового моніторингу Німеччини є підрозділ фінансової розвідки Німеччини. Він належить до складу поліції. Органом, який здійснює нагляд за діяльністю фінансових установ у Німеччині є Федеральне відомство нагляду за діяльністю фінансових установ. Центральний банк Німеччини не здійснює функцій фінансового моніторингу, а лише проводить фінансові операції [3, с. 178].

У Франції центральним органом системи фінансового моніторингу є TRACFIN – підрозділ фінансової розвідки у складі Міністерства економіки, фінансів та індустрії Франції [2, с. 28]. Підрозділом фінансової розвідки у Канаді є Канадський центр з аналізу фінансових операцій та звітів, що підпорядковується Міністерству фінансів Канади. Уповноваженим органом Іспанії в системі державного фінансового моніторингу є Комісія з протидії відмиванню грошових коштів. В Італії фінансові організації повинні повідомляти про всі підозрілі операції в Ufficio Italiano dei Cambi (UIC) – спеціальний орган Банку Італії, який виконує функції фінансової розвідки [1, с. 294]. Уповноваженим органом Польщі в системі державного фінансового моніторингу є Генеральний інспектор фінансової інформації (GIIF), що підпорядкований Міністерству фінансів [5, с. 10].

Враховуючи досвід та особливості здійснення фінансового моніторингу в різних країнах, можливо виокремити спільні та відмінні риси щодо організації системи фінансового моніторингу. Спільним є те, що функції фінансового моніторингу покладені не тільки на уповноважений орган, але й на інші спеціалізовані контролюючі органи у певній сфері діяльності, це можуть бути центральні банки країн та регулятори фінансових ринків. Відмінні риси полягають у специфіці національних

особливостей протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. Найбільші відмінності полягають у визначенні мір відповідальності та порядку їх застосування щодо порушників діючого законодавства.

У світовій практиці застосовуються три моделі здійснення фінансового моніторингу операцій на відповідність їх діючому законодавству. Перша модель передбачає інформування уповноваженого органу про здійснення всіх операцій, сума яких перевищує нормативно встановлений розмір. Друга модель передбачає інформування про операції, що викликають підозру, тобто застосування ризик-орієнтованого підходу. Третя модель передбачає заборону діючим законодавством на здійснення операцій з великою сумою готівкових коштів без участі фінансового посередника, тобто застосування обмежень щодо готівкового грошового обігу. Слід зазначити, що ці моделі можуть застосовуватись як окремо, так і доповнювати одна одну.

Системи фінансового моніторингу розвинених країн функціонують ефективно і в певній мірі можуть бути запроваджені в Україні. Із метою підвищення ефективності національної системи фінансового моніторингу доцільно враховувати досвід розвинених країн, що досягли успіху у протидії легалізації та відмивання коштів, отриманих злочинним шляхом, при внесенні відповідних змін до українського законодавства. Все це вимагає більш конкретного визначення фінансових операцій, які підлягають фінансовому моніторингу, визначення особливостей порядку розкриття інформації, що містить таємницю, висвітлення даних та звітування про джерела формування відповідних фінансових ресурсів тощо.

Список використаних джерел:

1. Уткіна М. С. Фінансовий моніторинг як один із засобів протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 7. С. 292–295.
2. Колдовський М. В. Світовий досвід боротьби з відмиванням грошей банківського сектора в сучасних умовах глобалізації фінансових ринків. *Європейський вектор економічного розвитку* : зб. наук. праць. 2008. № 1(4). С. 26–32.
3. Тютюник І. В., Скороходова Л. І. Міжнародний досвід побудови національної системи протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2018. Випуск 32. С. 176–180.
4. Буткевич С. А. Досвід США щодо запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. *Учен. зап. Таврич. нац. ун-та ім. В. И. Вернадского*. Т. 21 (60). № 1. 2008. С. 68–74.
5. Куришко О. О. Аналіз світового досвіду у сфері протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, у контексті можливості його використання в Україні. *Фінансовий простір*. 2013. № 2(10). С. 8–15.

Ключові слова: фінансовий моніторинг, система фінансового моніторингу, протидія легалізації, світовий досвід фінансового моніторингу, інструменти фінансового моніторингу.

Key words: financial monitoring, financial monitoring system, countering legalization, global experience of financial monitoring, financial monitoring tools.

ЗМІСТ

Привітальне слово президента Національного університету «Одеська юридична академія» С. В. Ківалова	3
---	---

СЕКЦІЯ 17 ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ, ФІНАНСОВОГО ПРАВА

Ківалов Сергій Васильович

Концепт публічного адміністрування в сфері національної безпеки	8
--	---

Залужний Валерій Федорович

Сучасний стан дослідження дисциплінарної відповідальності військовослужбовців Збройних Сил України	11
---	----

Біла-Тіунова Любов Романівна,

Хамходера Олег Петрович

Щодо доктринального тлумачення поняття «інша оплачувана діяльність» у контексті Закону України «Про запобігання корупції»	15
---	----

Тодошак Олег Володимирович

Алгоритм розгляду електронних звернень: адміністративний аспект	18
--	----

Неугодніков Андрій Олександрович

Адміністративне судочинство у справах, пов'язаних із накладанням санкцій	22
---	----

Степаненко Сергій Васильович

Побудова нової моделі територіального управління	24
--	----

Осадчий Анатолій Юрійович

Цифровізація адміністративних процедур	26
--	----

Козачук Діана Анатоліївна

Щодо оновлення змісту поліцейської діяльності в контексті зміни фокусу системи правоохорони	30
--	----

Strelnykov Andrii Viktorovich

The International Organization for Migration as a subject ensuring the administrative legal personality of migrants	33
--	----

Голоядова Тетяна Олексіївна

Види податкових перевірок у період дії воєнного стану в Україні	35
---	----

Корнута Людмила Михайлівна

Штучний інтелект у публічному управлінні: перспективи впровадження	37
---	----

Латковський Павло Павлович Фінансова інклюдія як один із орієнтирів сприяння розвитку фінансової системи	39
Закаленко Олена Василівна Щодо суб'єктів загальної адміністративної процедури	43
Сідор Михайло Іванович Деякі аспекти світового досвіду організації фінансового моніторингу	45
Білоус-Осінь Тетяна Ігорівна Трансформація суб'єктного виміру сектору наукової діяльності	49
Фролова Євгенія Ігорівна До питання оновлення методів публічного адміністрування в умовах цифровізації	52
Негара Родіон Віталійович, Даниленко-Негара Юлія Сергіївна Проблеми правового регулювання адміністративного оскарження	54
Сандул Яна Миколаївна Цифровізація в умовах воєнного стану	58
Лещенко Олександр Вікторович Поняття, юридичні ознаки та види юридичних дефектів у податковому законодавстві	60
Слободянюк Марина Анатоліївна Структурно-якісна складова характеристики органів місцевого самоврядування	64
Панфілов Олег Євгенович Деякі аспекти законодавчого регулювання адміністрування військового збору в умовах воєнного стану	66
Маслова Яна Іванівна Правова характеристика відносин громадськості з органами публічної влади	70
Назарчук Анастасія Валеріївна Щодо нормативного визначення поняття «дискримінація»	73
Негара Олена Віталіївна До питання тлумачення терміна «публічна послуга»	75
Манчул Марія-Діана Дмитрівна Наукові підходи до визначення цільових публічних фондів коштів	78
Подольська Анастасія Андріївна Податкове право Європейського Союзу: принцип законності оподаткування	81
Пономаренко Віталій Віталійович Визначення та сутність правового статусу розпорядників бюджетних коштів	84